

RAMON LLULL

Neix a la ciutat de Mallorca. Fins als trenta anys viu a la cort (treballa pel rei Jaume I), està casat i té dos fills i, com a bon cortesà, es dedica a tots els plaers que la vida cavalleresca li ofereix.

Als trenta-dos anys pateix una profunda **crisi religiosa** –assegura que se li aparegué Crist cinc vegades- i es retira a Randa (Mallorca) per dedicar-se a la meditació i a preparar-se intel·lectualment: estudia filosofia i teologia, i aprèn àrab i llatí. Un cop finalitzada l'etapa de formació, decideix **difondre la fe cristiana**. Es proposa tres objectius:

- La conversió dels infidels, que el conduirà a viatjar diversos cops a Terra Santa.
- La composició de llibres per divulgar la doctrina cristiana.
- La creació d'escoles per a missioners, on s'ensenyés àrab i altres llengües per a la instrucció de missioners, propòsit que el farà visitar diferents corts però obtenir el suport del poder polític i religiós.

Llull elabora la seva extensa obra amb una finalitat molt clara: defensar, fer entendre i justificar la fe cristiana. Escriu en llatí, català i àrab. De la seva producció literària, cal esmentar:

-**Poesia**: destaquen els poemes religiosos *Los cent noms de Déu* i *Dictat de Ramon*.

-**Narrativa**: les dues obres més importants són **Blanquerna** (que narra la vida d'un matrimoni cristià i del seu fill, Blanquerna, que passa per tots els estadis de la vida religiosa: abat, prior, bisbe, papa i ermità) i **Fèlix o Llibre de les meravelles**.

Va ser el **primer escriptor europeu que va utilitzar una llengua romànica per tractar matèries que només s'havien escrit en llatí: ciències, teologia, filosofia, astronomia...** El fet d'escriure sobre aquests àmbits tan diversos va obligar Ramon Llull a **crear moltes paraules** que encara no existien en la nostra llengua. La voluntat de Ramon Llull de poder arribar a tothom va fer que escrivís la majoria de les seves obres en llengua catalana, però també va escriure en àrab, per obeir a la necessitat de ser entès pels infidels, i en llatí, el qual li va permetre fer-se escoltar en els centres culturals més importants de l'Europa del segle XIII.

Tenia una clara **voluntat didàctica** i va escriure més de dues-centes cinquanta obres al llarg de la seva vida. Per la qualitat de la seva prosa i per l'ús freqüent de tècniques literàries podem afirmar que Llull és el veritable **creador de la prosa literària en llengua catalana**.

FÈLIX O LLIBRE DE LES MERAVELLES

Es divideix en deu llibres que es corresponen amb les diverses parts que estructuren l'univers tal com l'entenien a l'època medieval: Déu, àngels, cel, elements, plantes, metalls, bèsties, home, paradís i infern.

Llull va escriure aquesta obra en un moment de crisi, descoratjat perquè els poderosos no demostraven gaire interès en els seus projectes de divulgació de la fe cristiana.

És una novel·la d'un viatge al·legòric que fa el protagonista a la recerca de la veritat: Déu. Fèlix, el protagonista, és enviat pel seu pare a conèixer les meravelles del món que Déu ha creat i a entendre per què l'home oblida Déu. Al llarg del seu viatge, Fèlix interroga gent de tota mena sobre el perquè de les coses. Ell pregunta i cada personatge li respon amb un relat. Aquestes narracions s'anomenen **semblances o exemples**, i en el conjunt del llibre n'hi ha centenars.

El setè llibre de *Llibre de les meravelles* és el **Llibre de les bèsties**, una **faula** sobre el comportament polític dels homes, vist a través d'una cort d'animals. Les intrigues del poder, les traïcions i les infidelitats hi són representades. La protagonista indiscutible és la guineu, Na Renard, que amb la seva astúcia i enginy mou els fils de tota la conxorxa.

Gènere i recursos:

Les **faules**, com a recull d'històries protagonitzades per animals, tenen el seu origen a Grècia. Aquestes faules i l'ús d'animals com a element literari va ser molt popular en l'època medieval, perquè unia la fantasia i la màgia amb la realitat, i foren la base d'un gènere, el bestiari, relats breus moralitzadors, a través de la identificació de cada animal amb uns valors concrets, virtuts o defectes. Aquest sistema de representació va ser aprofitat per l'Església i posteriorment també serví per als tractats de ciències naturals. El seu èxit es devia a causa de l'analfabetisme il·lustrat i les facilitats que oferien l'oralitat (associada als *exemples*) i les fonts d'informació visual (la il·lustració amb animals). És comprensible, doncs, que la literatura i la cultura escrita també en fessin ús. Cal recordar els murals de les esglésies i els castells.

Els personatges:

Els animals, com a representació de les virtuts i els defectes humans es divideixen en dos grups: els que mengen carn i els que mengen herba. Els primers simbolitzen la noblesa, mentre que els segons, en aquesta reproducció dels estaments medievals, els podem aparellar amb els vassalls.

- ocells > presència del cant en l'escenari de trobades amoroses, a l'alba
- rossinyol > amant
- gall > triomf de la llum
- cavall > figura que envolta i estilitza l'heroi
- lleó > fortalesa, poder
- gos > fidelitat
- serp > mal, astúcia
- guineu > traïció i engany
- corb > vanitat

Argument:

L'argument és lineal. Comença amb el dilema de l'elecció d'un governant (el lleó), però fruit de l'ambició d'un dels animals, la guineu (Na Renard), es genera el conflicte. Aquest personatge elabora una estratègia de traïció vers el rei, que al final és descoberta i que li comporta la mort.

Contingut temàtic:

La trama narrativa avança enmig d'intrigues, mesquineses i ambicions de caire polític en el context d'una contraposició d'interessos a la cort del rei. És una evocació de l'ambició política d'uns animals que al·ludeixen a l'home i que justifica l'ordre de la societat feudal. Lull crítica la societat del seu temps per no adoptar el programa ideal de l'Església, segons manifesta el *Llibre d'Ordre de Cavalleria* (fidelitat al senyor/rei, immobilisme històric, providencialisme, hegemonia de la noblesa). El rei exemplar és aquell que, fruit del providencialisme, exerceix el poder absolut sobre els homes amb la legitimació de Déu i que sap envoltar-se de consellers que l'ajudin a governar i que es desempallegui els corruptes que només actuen en profit personal. Així, segons Lull, els reis han de rebutjar els joglars i els bufons i, en canvi, han de lloar Déu i seguir els principis cristians.